

לען Lesson 15- The Placement Of

Source 1

דברי הימים א' פרק צ', (א) ויביאו את־ארון האלדים ויציגו אותו בתוכה האهل אשר נתלה לו דוד ויקריבו עלות ושלמים לפני הא־להדים. (ב) ויכל דוד מהעלות העלה והשלמים ייברך את־העם בשם־ה'. (ג) ויחלק לכל־איש ישראל מאיש ועד־אשה לאיש כבר־לחם ואשפר ואשישה; (ד) ייתן לפני ארון ה' מז'הלוים משרתים ולדוביד ולדודות ולהלל לה' א־להי ישראלי; (ה) אסף הראש ומושנהו זכריה, יעיאל ושמירמות ויהיאל ומתריה ואליאב ובניהם שעבד אדם ויעיאל בכלים וככגרות ואסף במלתיהם משמעו; (ו) ובניהם ויהיאל הכהנים בחצרות תמיד לפני ארון ברית־הא־להדים; (ז) ביום הדואו אז נתן דוד בראש לධנות לה' ביד־אסף ואחים. (ח) הדוו לה' קראו בשמו הדועיש בעמים עליותיו.

1. And they brought the ark of G-d, and set it in the midst of the tent that David had pitched for it; and they offered burnt sacrifices and peace offerings before G-d. 2. And when David finished offering the burnt offerings and the peace offerings, he blessed the people in the name of the Lord. 3. And he dealt to every one of Israel, both man and woman, to every one, a loaf of bread, and a good piece of meat, and a cake of raisins. 4. And he appointed certain of the Levites to minister before the ark of the Lord, and to invoke, and to thank and praise the Lord G-d of Israel; 5. Asaph the chief, and next to him Zechariah, Jeiel, and Shemiramoth, and Yeziel, and Mattithiah, and Eliab, and Benaiah, and Obed-Edom; and Jeiel with lutes and with lyres; but Asaph was to sound the cymbals; 6. Benaiah also and Jahaziel the priests with trumpets continually before the ark of the covenant of G-d. 7. Then on that day David first delivered to the hand of Asaph and his brothers this psalm of thanksgiving to the Lord; 8. Give thanks to the Lord, call upon his name, make known his deeds among the people.

Source 2

תהלים פרק כה, (א) הדוו לה' קראו בשמו הדועיש בעמים עליותיו: (ב) שירודו זמרודו שיחו בכל־נפלוותיו: (ג) התהלו בשם קדשו ישמה לבו מבקשי ה': (ד) דרשו ה' ועו בקשו פניו תמיד: (ה) יברו נפלאותיו אשר־עשה מפתיו ומשפטיפיו: (ו) ורע אברם עבדו בני יעקב בחירותיו: (ז) הוא ה' א־להינו בכל־הארץ משפטיו: (ח) זכר לעולם בrichtו דבר צוה לאלף דור: (ט) אשר כרת את־אברם ושבועתו לישחק: (י) וימידה, ליעקב לחק לישראל ברית עולם: (יא) לאמר לך את־ארץ־כנען חבל נחלתכם: (יב) בהיותם מהי מספר במעט ונרים בה: (יג) ויתהלך מני אל־מי ממילכה אל־עם אחר: (יד) לא־הניח אדם לעשך וויכח עליהם מלכים: (טו) אל־תגעו במשיחי ولנביי אל־תרען:

Source 3

תהלים פרק צ' (א) שירו לה' שיר חדש שIRO לה' כל־הארץ. (ב) שIRO לה' ברכו שמו בשרו מיום־ליום ישועתו: (ג) ספרו בנים כבודו בכל־הימים נפלוותיו: (ד) כי גדו לה' ומהלך מאד נרא דהוא על־כל־א־להדים: (ה) כי כל־אלהי העמים אלילים וה' שמים עשה: (ו) הדוד־וזדר לפניו עז ותפארת במקשו: (ז) הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועוז: (ח) הבו לה' כבוד שמו שא־מנחה וbao להצורךיו: (ט) השתחוו לה' בהדרת־קדש חילו מפני כל־הארץ: (י)

תפלה שחרית-101 Tefila

אמרו בנים יה מלק אפיק-תכון תבל בל-תמות ידין עמים במישרים: (יא) יש מהו השמים והנול הארין ירעם דים ומלאו: (יב) יעלו שדי וככל-אשר בו או ירנו כל עצי יער: (יג) לפני יה כי בא כי בא לשפט הארין ישפט-תבל בצדוק ועמים באמונתו.

Source 4

סדר עולם רביה פרק יד'-ויהי דוד וזקני ישראל ושרי האלפים וגוי (דברי הימים א' טו כה), ייביאו את ארונות האלקים וגוי, ויבל דוד מהעלות העלה וגוי, ויחלך לכל איש ישראל וגוי, ויתן לפניו ארונות יה' מן הלוים משרותיהם וגוי, ביום ההוא או נתן דוד בראש וגוי (שם דברי הימים א' טז), בשחר הדיו אומרים הוודו לה קראו בשמו וגוי (שם דברי הימים א' טז ח), עד אל תנש במשיחי וגוי (שם דברי הימים א' טז כב), ובין העربים היה אומרים שישרו לה כל הארץ וגוי (שם דברי הימים א' טז כב), עד ויאמרו כל העם אמן וдолל לה (שם דברי הימים א' טז לו), וכל הדיו אומרים כל ארבעים ושלש שנה לפניו הארון, עד שהביאו שלמה, לבית העולם.

Translation: And David, and the elders of Israel, and the captains over thousands (Chronicles I, Chapter 15, Verse 25); And they brought the ark of G-d...And when David finished offering the burnt offerings...And he dealt to every one of Israel...And he appointed certain of the Levites to minister before the ark of the Lord...Then on that day David first delivered to the hand (Chronicles I, Chapter 16). In the morning they recited: Give thanks to the Lord, call upon his name (Chronicles I, Chapter 16, Verse 8) until Saying, Do not touch my anointed (Ibid. verse 22). In the evening, they recited: Sing to the Lord, all the earth (Ibid. verse 23) until Blessed be the Lord G-d of Israel forever and ever (Ibid. verse 36). This was their practice to recite the verses in front of the Ark all 43 years until King Solomon brought the Ark to its place within the Holy Temple.

Source 5

ספר האישכול דלכוט פסוקי דזמרה, דף ה' עמוד ב' – ונחנו לפתח אחר מדרש רבי ישמעאל בהודו לה קראו בשמו. ול', הכותב נראה מפני זה הטעם פורתהין בהודו לפי שכל אותן שנים שהיתה הארון ביריעה, תקן דוד שיחיו אומרים לפניו זה המזמור במו שנכתב בספר יוחסין, ומפורש בסדר עולם כי בתרמיז של شهر הדיו אומרים מהודו עד ובנביי אל תרע, ובתמיד של בין העARBים היה אומרים משירו לה כל הארץ עד ודולל לה. ומפני שהזכרנו סדר הקרבנות אלו אומרים זה המזמור ואני מוסיפין אחר ודולל לה רוממו יה' א-להינו ושאר פסוקי דרhamyi במו יה' צב-אות עמו משגב לנו ויה' צב-אות אשרי, כדאמור בידושלמי לעולם אל יה' פסוק זה זו מפיך, יה' צב-אות עמו וחברו יה' צב-אות אשרי ואחר כך פורתהין בברוך שאמר שהוא ברכת הדולל.

Translation: It was a custom to recite after the section entitled: Rabbi Yishmael Taught, the prayer Hodu Lashem Kirou Bishmo. It appears to me, the writer, that the reason the custom developed to recite Hodu was to commemorate the fact that during the years that the Holy Ark was in Yiriah, King David followed the practice of reciting the chapter of Psalms as it is written in the Book Yochsin and explained in the book Seder Haolam that when the morning sacrifice was brought, they would recite the chapter from Hodu until the verse : OOVinviyai Taraiyu. When the evening sacrifice was brought, they would recite from the verse Shiru Lashem until the verse Hallel Lashem. Because in Tefilat Shacharis, we mention the morning sacrifices, we need to recite those verses as well. After the verse that begins V'Hallel Lashem, we then add

---

תפלה شهرית- 101- Tefila

---

the verse that begins Rommim and other verses that represent requests for compassion from G-d like the verses that begin Hashem Zvakos as we learned in the Jerusalem Talmud: never allow these verses to be left unsaid for too long and then we begin with the Bracha of Baruch Sh'Amar which is a blessing of Praise.

Source 6

*ילקוט שמעוני תהילים רמז – דבר אחר, הרביה עצבונת לאבות העולם: אמר לו
הקב"ה, והפסידו תלמוד לומר כל אפיק נסכיהם מדם, כההיא דתנן ירדנו ובאו להם, והלכו
אל לשכת הגזית וקרוואו את שמע. רבי ירמיה, בשם ר' שמעון אמר היו קוראים מזמורים הללו
הודו לה קראו בשמו. ולמה היו קורין מאורתה לפוי שכחוב בהן אשר ברת את אברם,
ושבעתו לישחק.*

Translation: Another explanation: On the words: Increase the loss (Psalms Chapter 16, verse 4) this refers to our forefathers. G-d answered King David: Did the Forefathers really suffer a loss? Does not the Psalm continue: I did not pour libations from their blood. This is as it was taught: The Kohanim went down and entered the Lishkat Hagazit and read the Shma. Rabbi Yirmiya in the name of Rabbi Shimon said that the Kohanim recited the following chapters of Psalms: Hodu Lashem Kiroo Bishmo. Why did they recite the Psalm that begins Hodu Lashem Kiroo Bishmo? Because there is a verse written within it that G-d made a covenant with Avrohom and an oath with Yischaak.

Source 7

*מסכתות קטנות מסכת סופרים פרק ייח הלכה א-אבל צריכין לומר אחר יהי כבוד, ה' מלך,
ומזמור שירו לה, בדברי סופרים, ואחריו הודו לה קראו בשמו, וששת המזמורים של כל יום;
ואמר ר' יוסי יהא חלקו עם המתפללים בכל יום ששת המזמורים הללו. אמרו, למה הזכיר
דוד במזמור הודו לה קראו בשמו, כהנים לויים וישראלים, להיות אומרים אותו בכל יום.*

Translation: But we need to say after reciting the verses that begin Yehei Kavod, the verse of Hashem Melech, Mizmor Shiru Lashem based on Rabbinic tradition and then the section that begins Hodu Lashem, the six chapters of Tehillim that are said each day. So said R. Yosse: may my lot be included with those who recite these six chapters of Tehillim each day. It was said: why did King David include references to Kohanim, Leviim and Yisraelim in this chapter of Tanach? To inform us that this chapter of Tanach should be recited each day.

Source 8

הפלת מנהגי תפילה ארץ ישראליים בתקופת הגניזה מאות עזרא פליישר דף 226

בקשר מפורט יותר נזכר עניין ה'שיר' בכתב היד הנ"ל בתיאור תפילת השחריר בפורים. נוסח כתוב היד כאן הוא כדלקמן:

[צב] אבאח יומ אלפואר, אלברכוט אלוי (בוקר יום פורים, הכרכות עד)
בשובי את שבותיכם לעיניכם אמר יי אחכח להאלוי⁴ כו'
ואלשיר בלואומה אלוי (והשיר על חובותיך, עד)
הוזו לאל השמים כי לעולם חסדו
ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא כו'
טוב להודות לי ולזרע לשמך עליון כו'
אורק ימים אשבעעהו ואראהו בישועתי
יהי כבוד יי לעולם כו'
לעיני כל הקהל כו'
עלילותתו כו'
ישתחבב שמך כו'
וירושע יי ביום ההוא כו'
ואליוצר באקויאל או בניר אקויאל (והיווצר עם פיטוטים או בלי פיטוטים
ותפילה לחש) ואלחש

Source 9

התפילה האשכנזית הקדומה מאות ישראל מ' תא-שמע דף 57

שילוב פרק יהודוי בתפילה השחר של ימות החול ושלימי שבת ומועד ידוע לנו מ太久 מנהג ארץ ישראל הקדום ומן הליטורגיה האשכנזית-הצרפטאית התלויה במנג זה, אך הוא נערך לغمורי מן התפילה הבבלית-האגאנית-הספרדית לגוניות. הפרק לקוח מספר דברי הימים א (טו, ח-לו), בתוספת צורר פסוקי תהילים מלוקטים מקומות שונים בספר. הוא شامل במסגרת חטיבת 'פסוקי זמורה' המקדים את תפילת היוצר ואת תפילת העמידה.

Translation: The inclusion of the chapter of Tanach that begins Hodu in Tefilas Shacharis on weekdays, Shabbos and holidays first appears in early Minhag Eretz Yisroel and then in the Ashkenazic/French liturgical rites that are linked to Minhag Eretz Yisroel. However, it is totally missing from the early Babylonian versions of Tefilas Shacharis and later Sephardic versions. The chapter we recite is borrowed from Divrei Ha'Yamim 1 (16, 8-36) and then followed by a collection of verses taken from various chapters of Tehillim. The section known as Hodu is integrated into what is known as Pseukei D'Zimra that precede the Brachos of Kriyas Shema, Kriyas Shema and Shemona Esrei.

Source 10

p. 58

המנג שנתקיים בארץ ישראל ברור למדי ביום, לאחר פרסום החומר הליטורגי הארץ ישראלי הרוב והנכבד בידי עזרא פליישר.¹ והנה, אנו למדים על שילוב פרק 'הודו לה' – ודוקא בסוף פסוקי זומרה ולא בראשם² – בחפילות שבת ומועד אך לא בתפילה החול. ידיעותינו על הרכבה של חטיבת פסוקי זומרה בארץ ישראל בימות החול ועל מעמדה הליטורגי עדין מועטות למדי.³ ואולם, ידוע בוודאות שהיא הייתה ארוכה הרבה ממה שנתקבש במנגןנו, ובפרט בתפילות שבת ומועד, ובימות החול היו שקצרו מעט משום טורה העם במלאה ולא אמרו 'יהי כבוד' ו'הודו לה'. וכבר העיר פליישר כי 'על התחלות פסוקים מפרק זה (=הודו לה) יסוד'

Translation: The custom that was followed in Eretz Yisroel is well known today after the revelation by Professor Ezra Fleischer of the substantial and respected liturgical material representing Minhag Eretz Yisroel. There we learn that the section of Hodu was recited at the end of Pseukei D'Zimra and not at the beginning and on Shabbos and on the holidays but not on weekdays. Our knowledge of the contents of Pseukei D'Zimra in Minhag Eretz Yisroel that was recited on weekdays is still limited. Nevertheless, we certainly know that it was longer than the version that is currently recited, particularly for Shabbos and Yom Tov, but for weekdays out of concern that people needed to begin their workday they shortened the prayers and they omitted the sections known as Yihei Kavod and Hodu.

Source 11

pp. 58-59

לעומת זאת אין הפרק נזכר כלל בספרות הגאונים. הוא אינו מופיע בסידור רב סעדיה גאון, אינו רשום בסדר התפלות של הרמב"ם, אינו כולל בסדר התפילה

המתואר בפירוש הראייה על הריא"ח למסכת ברכות פרק חמישי, וגם אינו מצוי בסידור נוסח פרס או בסידור סגilmassa שנודפס לאחר רונה.⁵ בסידור רב עמרם אין הפרק נזכר אלא במקצת כתבי היד ואין ספק שהוא הוכנס בספר כתוספת תיזונית. ספר אבודרhom הספרדי, שעמד תחת השפעה אשכנזית כבדה, רשם אותו – יחד עם מזמור 'השימים מספרים' (תהלים יט) – לפני ברכת 'ברוך שאמר', והוסיף: 'ואין מנהגנו לאומר' אלא בשבת ובימים טובים'.⁶

Translation: Despite the above, the section of Hodu is not mentioned in the literature of the Gaonim. It does not appear in the Siddur of R. Sa'Adiya Gaon. It is not included in the order of the Tefilos of the Rambam. It is not found in the order of Tefilos described by R. Aharon Ha'Levi in his commentary to the Rif to Maseches Brachos Fifth Chapter. It is also not referred to in Nusach Persia and not in the Siddur of R. Shlomo B'Rabbi Nosson of Sijilmassa, Morocco, that was recently published. In the Siddur of Rav Amrom Gaon, the section of Hodu is referred to only in a few handwritten manuscripts and undoubtedly it was added later by a copyist. The book of the Avudrohom, a Sephardic Jew, who was heavily influenced by Ashkenazic practice, refers to it together with Chapter 19 of Tehillim that they be recited before Baruch Sh'Amar but he added: it is not our custom to add those sections except on Shabbos or Yom Tov.

Source 12

p. 60

לעומת זאת בספר הפרדס (עמ' שכא), ב'פירוש התפילות לריבינו שלמה' (עמ' רצח), שאת ייחוסו לרשי' ניתן להוכחה בזדאות גמורה, נקבע אחרת. אמרית 'הוזרו דוקא בחול ולא בשבת, ממש היפכו של מנהג ארץ ישראל: תיקנו חכמים פסוקי זומרה "הוזרו לה' קראו בשמי" [...] ובכל יום היו אומרים במקדש "הוזרו לה' קראו בשמי", כדי להזכיר בכל יום נפלאות אלהינו שהחר באבותינו והיפרחה והירבה אותן, הכל כמו שכחוב במזמור [...] הילך היו אומרים אותו בכל יום בחול בלבד בשבת, לפי שקרבן תודה היה יכול ליקרב בכל יום בחול בלבד בשבת, שאין קרבן יחד קרב בשבת, הילך בשבת אין אומרים אלא בחול, משום דכתיב "גשלמה פרים שפטינו": מנהג זה מוסבר בכך שהוזרו, בשם, הוא מזמור תורה, ואין אומרים מזמור זה ביום שאין קרבן תורה בא בהם. זו דעת יחיד ואין לה חסר כלל,
עד כמה שידייעתי מגעת.

Translation: Despite that, the Sefer Ha'Pardes (p. 321) in the section entitled: Explanation Of The Tefilos According To Rashi (p. 298) which we can verify as being from Rashi beyond a doubt, the practice is different. The recital of Hodu was required only on weekdays and not on Shabbos, the opposite of the Minhag Eretz Yisroel tradition. This is what is written there: Our Sages instituted the practice of reciting Pseukei D'Zimra including Hodu . . . and each day this section was recited in the Beis Hamikdash in order to remember on a daily basis the great miracles of G-d in choosing our forefathers and in having the Jewish People multiply just as we describe in this section . . . therefore this section was recited on each weekday but not on Shabbos because the Korbon Toda could be brought only on weekday but not on Shabbos because no private offerings were allowed to be brought in the Beis Hamikdash on Shabbos. That is why we recite this section only on weekdays and not on Shabbos based on the rule of Nishalma Parim Sifaseinu. The custom of reciting Hodu is explained as representing a prayer of thanks. Therefore we do not recite this section on days when the offering of thanks could not be brought. This is the opinion of Rashi and no one else as far as we can tell.

Source 13

p. 60

על מנהג גרמניה מעיד הראב"ן: 'נהגו במנגנון שבת שמתחל הוזרו לה' קראי בשמי והקהל עוניין אחרים, וסמכו על זה הפסוק "או נתן בראש להחות לה'" [...] שאסף היה מתחילה בראש ואחריו ואעפ"י שמעשה אסף היה בכל יום, אין עושים עתה אלא בשבת, כשייש רוב עם בבית הכנסת ויכולין לאומרו בנעימה בדרך שיר, לפי שאינו יום מלאכה' (סידור רב"ש, שהוא פירוש הראב"ן לסידור, עמ' כב-כג). מנהג זה נמצא גם בסידור ר"א מורימייז (עמ' מו ואילך). המציגות המשתקפת כאן הופוכה מזו המשתקפת בספר הפרדס.⁸ ההסבר למנגנון הוא שפרק 'הוזרו' הוא פרק וمرة לחזן הקהל, כייעדו המקורי בספר דברי הימים, והדבר מתאפשר ביום השבת דוקא.

Translation: Concerning the custom in Germany so attests the Ravan: on Shabbos in Magentza they followed the practice that the prayer leader would begin with the first line of Hodu and then the congregation would repeat the line and they would then recite the other lines in the same manner. They based the practice on the verse: Then on that day David first delivered to the hand of Asaph and his brothers this psalm of thanksgiving to the Lord. This means that Assaf began first and then his brothers responded. And although this custom was followed every day, we do not perform it except on Shabbos when a large group of people come to synagogue and the section can be recited pleasantly like a song because it is not a workday and no one is in a rush to leave the synagogue. This custom also appears in the Siddur of R. Elazar of Worms. The situation reflected here is the opposite of the situation described in the Sefer Ha'Pardes. The explanation for the custom here is that the section of Hodu is a song to be sung responsively by the prayer leader and congregation in the same manner as it was sung as described in Divrei Ha'Yomim. That can be undertaken only on Shabbos.

Source 14

p. 61

אנו רואים גם כאן, כבמוקומות רבים אחרים, את נטייתם של חכמי פרובנס במאה השתיים עשרה לנתק את דרכם בין ההשפעה הצרפתית הצפונית להשפעה הספרדיית הדרומית. הספרדים לא הכירו אמירת 'ברוך כלל, ואילו האשכנזים שעשו חלק אינטגרלי של פסוקי דזמרה וכללווה בברכת 'ברוך שאמר'. על כן הכريع חכם פרובנסלי קדום זה, בודאי ברוח המנהג שנתגש במקומו, שakan יש לומר פריק תפילה זה, אבל לא כחלק מתפילת הקבע עצמה. لكن הוא ציינו כפרק המסימן את פרשת הקרבנות, בתפילה שלפני התפילה, דהיינו קודם לאמירת ברכת 'ברוך שאמר', המציינת את המעבר אל התפילה עצמה. נראה אפוא שנוהג זה, המקדים אמרת הוודו לברכת 'ברוך שאמר', הוא פרי פשרה בין הנוהגים לאמרו במסגרת חטיבת פסוקי דזמרה לבין הנוהגים שלא אמרו כלל, וממילא הוא מאוחר למנגוג המקדימים 'ברוך שאמר' להודו. מנהג זה נשמר בפרובנס גם במחצית השנייה של המאה השתיים עשרה, כעדותנו של הרב אשר ב"ר שאול, בעל ספר המנהגות, הכותב: ימנגןנו לומר אחר קרבנות "הוודו לה' קראו בשם' ואחר כך ברוך שאמר. ותימה הוא, למה לא נהגו לומר ברוך שאמר קודם הוודו לה', ומשמעותי מפני שהוא אומרים אותו בכל יום לפני הארון על הקרבנות, לפיכך תיקנוו אחר הקרבנות' (עמ' 132).

Translation: We see here as we did concerning other matters the tendency among the Rabbinic scholars of Provence in the 1200's to follow a path between the influence of France to the north and the influence of Spain to the south. The Sephardim did not include the recital of Hodu as part of Tefilas Shacharis on any days of the year while Ashkenazim made Hodu a central feature of Pseukei D'Zimra and recited it just after the Bracha of Baruch Sh'Amar. So one early Rabbinic Authority from Provence explained, certainly as a result of the practice in his area, that it is necessary to recite this prayer but not as part of the standard prayers. Instead the prayer was placed at the end of the section known as Korbanos as a Tefila that comes before the standard Tefilos; i.e. just before Baruch Sh'Amar which opens Tefilas Shacharis. It would appear that this custom that places Hodu before Baruch Sh'Amar is the result of a compromise between those who did not say Hodu at all and those who included it within Pseukei D'Zimra. That practice

תפלה שחרית-101 Tefila 101

continued in Provence even during the second half of the 1200's as is attested to by R. Asher son of Shaul, the author of the Sefer Ha'Minhagos who wrote: it is our custom to recite Hodu after Korbanos and to then say Baruch Sh'Amar. It is surprising to me that this section is not recited after Baruch Sh'Amar. But I heard that the reason is that this section was recited each day in front of the Aron while bringing the daily offering so the practice was instituted to recite the section of Hodu after Korbanos.

Source 15

p. 61

הגנזה, יותר מכל יתר הענפים שראינו עד כה. יש לציין, בלי כל קשר לסוגיה ה'ודוי', כי בימי הביניים היה ידוע המנהג להפריד בין קבוצת פסוקי דזמרה של כל יום ויום לבין הקבוצה הנוספת, שהייתה נאמרת בשבת ובימים טובים, על ידי אמרית ברכת 'ברוך שאמר' חח'ן המבדיל ביןיהם.¹⁰ לפי ספר המנigo (עמ' נא), זה היה מנהג 'ספרד ופורטוגל', בניגוד למנהג 'צרפתי', שבו אמרו הכל 'הוody' לאחר ברכת 'ברוך שאמר'. מנהג איטליה כלל הרחבות גם בפסוקי דזמרה של יום חול,

Translation: It is necessary to point out that notwithstanding the question of including Hodu in Tefilas Shacharis, it was a well known practice to separate between what was said as part of Pseukei D'Zimra of the weekdays and the additional group of chapters of Tehillim that were added on Shabbos and holidays by reciting Baruch Sh'Amar as the partition between the two sections. According to the Sefer Ha'Manhig (p. 51) that was the custom in Spain and in Provence as opposed to the French custom in which they always recited Hodu after Baruch Sh'Amar.

לדעת בעל המנigo, סיבת ההפרדה היא לפי שאין לומר עד שיתאפשר כל הקהל גדול ויוצא ידי זבתן בשמיות הברכות בעניינן אמן [...] ולפי שאין הכל בקיאים בכרכות ובומרות לנו אמרה החזון לבדו בקול רם: הטענה כי קהל הספרדים לא היה בקי בברכה ברוך שאמר עד שהוזקקו לחוץ שיאמינה לפניהם בקול רם, אינה משקפת בורות, מכובן אליו, אלא שבספרדים נתבפס נורוג – הרקמן – שה חזון היה קורא הlkim גודלים מן התפילה, בקול ובקהל היה משתף על ידי עגייה אמן, וממילא והוצרכו להכות עד שיתאפשר הקהל כדי לקיים נוהג זה ביום שבת ומועד. בצרפת לא נתקיים מצב כזה, ועל כן יכולם והוא לומר ברכת ברוך שאמר במקומה הגnnen (וראה הגנוסח המודזדק יוחר שנדרפס שם באוטיות קטנות מכתב יד אחר). ואין סן מקומו

Footnote 10: In the opinion of the author of the Manhig the reason for separating the two groups of prayers was so that Baruch Sh'Amar would not be recited until a substantial number of people had joined the services. That would afford them the opportunity to fulfill their obligation by hearing the Bracha and answering Amen . . . since many were not able to recite the Brachos or the chapters of Tehillim on their own, the Shaliach Tzibbur would recite them aloud to help them fulfill their obligation. The claim that the Jews of Spain were not able to recite the Brachos or the chapters of Tehillim on their own to the point that they depended on their recital by the Shaliach Tzibbur should not be viewed as indicating that the Jews of Spain were ignorant but instead it confirms that the practice in Spain from early on was that the Shaliach Tzibbur read aloud many sections of the Tefilos and those present participated by answering Amen. As a result, they would wait until a large crowd gathered before following that practice on Shabbos and holidays. In France they did not have the Shaliach Tzibbur read aloud sections of the prayers and so they would recite Baruch Sh'Amar at its customary point.

תפלה شهرית-101 Tefila 101

Source 16

pp. 62-63

שראינו עד כה. לאור זאת מתברר שהבעיה הליטורגית שלפנינו נTauורה במועד מאוחר יותר, עם קביעה ברכת 'ברוך שאמר' דוקא, והשאלה שנשאלה היא הינה יש לקבוע את הברכה, לפני 'הodo' או אחריו.

לפי המסופר בספר דברי הימים א טז, ציווה דוד לאסף וללויים שעמו לשורר מזמור 'הodo לה' כחלק מתקס הכנסת הארון אל האוהל אשר נתה לו בירושלים. המסורת שפרק זה הווער בפי הלוויים מדי יום ביום, בפני הארון, מקורה בחיבור

התנאי סדר עולם, פרק יד: 'בשחר ההו אומרים "הodo לה' קראו בשם' וגוי עד "אל תגעו במשיחי" וגוי, ובין הערביים היו אמרים "שירו לה' כל הארץ" וגוי עד "יריאמרו כל העם אמן והלך לה", וכך היו כל ארבעים ושלש שנה לפני הארון עד שהביאו שלמה לבית עולמיים: מקור זה כבר הובא בפירוש המוותס לרשי' לדברי הימים על אחר, 'מפני רビינו אלעזר ב"ר משולם', שהיה מחכמי אשכנו הגדולים בסוף המאה האחת עשרה ושים 'חוין מגנץ', והוא אפוא בין אלה שקבעו את סדר התפילה ואת נוסחה במקומו. על פי מקוד זה, המומר מתקשר יפה אל סדר הקרבנות שהקריב דוד בטקס הכנסת הארון, ובהקשר זה מצאו באותם מנהיגים הכוரכים את אמרתו בסדר אמרת הקרבנות, הקודמת לפסוקי דזמרה ולברכת 'ברוך שאמר'.

, , , ,

Translation: In light of this it becomes clear that the liturgical problem facing us arose in a much later era with the establishment of the Bracha of Baruch Sh'Amar. The question then became where to place the Bracha-before Hodu or after Hodu. According to what is described in Divrei Ha'Yamim 1, 16, King David ordered Assaf and the Leviim who stood with him to sing the chapter of Hodu as part of the procedure by which they brought the Aron into the tent that was erected in Zion. The tradition that the words provided there were sung by the Leviim every day in front of the Aron has its source the Mishnaic work, Seder Olam, chapter 15 which relates the following: in the morning they would say "Hodu Lashem Kiru . . . until Al Tigu, etc." and in the evening they would recite "Shiru Lashem Kol Ha'Aretz until V'Yomru Kol Ha'Om." That is how they proceeded each day for forty-three years until King Shlomo brought the Aron into the newly built Beis Hamikdash. This source is referred to by a commentary linked to Rashi on Divrei Hayamim. The commentary cites as its source: the mouth of Rabbeinu Elazar son of R. Mishullam who was one of the great Ashkenazic Rabbinic leaders at the end of the 1100's and who acted as Shaliach Tzibbur in Magenitza and who was part of the group that composed and organized the order of the Tefilos. According to this source Hodu is linked to the bringing of the Korbanos that King David offered as part of bringing the Aron into the tent each day and based on this practice some started to recite Hodu just after Korbanos, before Baruch Sh'amar and before Pseukei D'Zimra.

Source 17

p. 63

חשוב יותר לעניינו המקור המדרשי המספר כי גם עם הבאת הארון לירושלים נמשכה קרייאתו של פרק זה, במתגרה תפילה הבוקר של הכהנים. ניתן למלמד זאת גם מנוסח קדום במשנת Tamid סוף פרק ד – והתוספת האמוראית שעליה – שהייתה בורותתו של הדרשן ואינה ידועה לי ממקור אחר. המשנה מתארת את סדר עבودת הבוקר של משמרות הכהנים, וכך הוא הנוסח המקובל: יירדו ובואו להם לשכחת הגזיות לקרות את שמע, אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת והן ברכו, קראו עשרה הדברים, שמע והיה אם שמעו ויאמר. ואולם בילוקט שמעוני לתהילים (ס' חרסו) נמצא הנוסח הזה: "ירבו עצבותם" – הרביה עצבות לאבות העולם. אמר לו הקב"ה והפסידו? תיל [=תלמוד לומר] "כל אסיך נסכים מדם". כי היה דתנן: ירדו ובואו להם ולהלכו אל לשכחת הגזיות וקראו את שמע. רבי ירמיה בשם ר' שמעון אמר, היי קוראים מזמוריהם הללו "הodo לה' קראו בשמו". ולמה היו קוראין אותה? לפי שכחוב בהם אשר כרת את אברם ושבועתו לישחק? ופירש בעל זית רענן: 'שהם חביבים עלי מקרבות, כדמסיק, שהניחו הקרבנות והיו קורין מזמור הodo לה' להזכיר זכות אבות'. והנה, במדרש שוחר טוב על הפסוק "ירבו עצבותם"

Translation: More important to our discussion may be the Midrashic source that links the recital of Hodu, with the bringing in of the Aron, with the early morning prayers that the Kohanim would recite each morning. We can see that link from an early version of the following Mishna in Maseches Tamid end of chapter 4 and the addition made to it by one commentator thereto and which has no twin source. The Mishna describes the order of what transpired each morning as the Kohanim prepared the morning offering. This is the standard version: The Kohanim went down to the Lishkas Ha'Gazis to recite Shema. The head of the Mishmar would call out: recite one Bracha and they recited the Bracha of Abava Rabbah. They read the Ten Commandments and the three sections of Kriyas Shema. That is the end of the Mishna. However, in the Yalkut Shimoni to Tehillim (Siman 667) we find the following wording: "their sorrows will be multiplied" You increased sorrow to the fathers of the world. And G-d said: And did they lose by it? That is what is meant by the end of the verse: their drink offerings of blood I will not accept. As we learned: the Kohanim went down to the Lishkas Ha'Gazis and they recited Kriyas Shema . R. Yirmiya in the name of R. Shimon said: they would recite these chapters of Tehillim "Hodu Lashen Kiru Bishmo. Why did they recite this prayer? Because the following verse is found therein: who entered into a covenant with Avrohom and an oath with Yitzchok. The Baal Zayis Raanan explained: those words are dearer to G-d than the animal sacrifices, as we learn: the Kohanim interrupted their preparations for the morning offering in order to recite these words to remind G-d of the merits of our forefathers.

Source 18

p. 63

לפי נוסח זה, אמרת 'הודו' הייתה משולבת בתפילה הקדומה עצמה, ועל כן סמכו, ככל הנראה, הקדמוניות שקבעו את אמרת 'הודו' בתוך התפילה ולא כחלק מאמירת הקרבנות המקדימה את התפילה. יש לשים לב לכך שבמקורות מדראשיים אלה עצם, שוחר טוב וילקוט שמעוני, ניכרת חידרה רובה של המסורת האשכנזית, אף שמקורם האגדי הבטשי הוא ארץ ישראל. זו דוגמה בולטת בהזותה לקשר ההזדק שבי מסורת איטליה-אשכנז למסורת ארץ ישראל, קשר שבו דיברו בו והוא מוכר ידוע יפה, ועם זאת יש ערך רב לכל דוגמה נוספת המודמת לדיינו עלי.

Translation: According to this Midrash the recital of Hodu was part of our very early prayers and our early ancestors established the practice of reciting Hodu as part of our Tefilos and not as part of reciting the order of the Korbanos before Baruch Sh'Amar. It is important to note that these early Midrashic sources, Shochar Tov and the Yalkut Shimoni were well known in early Ashkenazic circles even though they were composed in Eretz Yisroel. This is an excellent example of the sharp link between the Ashkenazic-Italian tradition and the practices of Eretz Yisroel-a link that has been greatly discussed and is well known. However, it is always worthwhile adding another example to the list of links.

Source 19

pp. 64-65

נציין כאן את מאמרו המעניין של משה ויינפלד,¹² שבו הוא הציבע על דמיון ספרותי מרשים בין קטע ליטורגי מקומראן, שנדו בו החוקרים, לקדושת יוצר שלנו; קטע זה נמצא כתוב מיד לאחר מוזמור קג שבתהלים, שהוא גם הפרק המסיים את חטיבת פסוקי דזמרה. ויינפלד גם עמד על כך שהמונה 'פסוקי דזמרה' – ולא פרקי דזמרה – מלמד שהקטע הקרי אצלנו על שם פתיחתו בשם 'הי כבוד', המכיל צורך פסוקי תהילים, והוא ושכדוגמותיו הם העיקר במונח פסוקי דזמרה, ולא דווקא

ששת הפרקים הרצופים במסימיהם את ספר תהילים. ויינפלד ציין עוד שדברי הימים א טו, ח-לו, היינו פרק 'הודו לה' שאנו עוסקים בו, הוא למעשה צירוף של קטעי פסוקים ממוקמות שונים בספר תהילים (כח, א-ט; צו, א-יג; קו, א, מו-מח), אם כן, פרקי 'הודו' עם פרק 'הי כבוד' הם צורכו הפסוקים של פסוקי דזמרה, לצד הפסוקים השונים המצורפים לפרק חלה לדוד שבראשו וב��ופו. ממאמרו החשוב של ויינפלד עולה, לצורך הדיוון שלנו, כי פרק 'הודו לה' הוא חלק אינטגרלי של פסוקי דזמרה, לצד 'הי כבוד', הנזכר בקטע שבסכת סופרים הנזכר לעיל, לא פחות – ואולי יותר – מששת פרקי תהילים. לפי גישה זו, מבנה הפרק והאופן שבו הוא לוקט מקומות שונים בספר תהילים מלמדים על תפకדו הליטורגי הקדום.¹³

Translation: Let us refer here to the interesting article written by Moshe Weinfeld in which he points to the literary connection between a liturgical work found in Qumran, which has been discussed by researchers, to the Kedushah of Yotzer that we recite. This excerpt from the Dead Sea Scrolls appears immediately after Tehillim 150 that also concludes Pseukei D'Zimra. Weinfeld points out that the decision to use the title Pseukei D'Zimra and not the title Pirkei (Chapters) D'Zimra reveals that the title was based on the

---

תפלה شهرית- 101- Tefila

---

opening section of Pseukei D'Zimra; i.e Yihei Kavod which consists of a collection of verses from Tehillim. It and similar sections are the core of Pseukei D'Zimra and the core should not be viewed as the six consecutive chapters that conclude the book of Tehillim. Weinfeld further notes that Divrei Ha'Yamim 1, 15, 8-36; i.e. Hodu, is a combination of verses from different parts of the book of Tehillim (105, 1-9; 96, 1-13; 106, 1, 47-48). Therefore the verses in Hodu and the verses in Yihei Kvod should be seen as bundles of verses that became known as Pseukei D'Zimra. So too should be viewed the additional verses that were added to Tehillim 145, Tehilla L'Dovid, both in the beginning of the chapter and at the end. This important article by Weinfeld supports the idea that the prayer of Hodu was an integral part of what became known as Pseukei D'Zimra together with Yihei Kvod. That may explain why both sections are mentioned in Maseches Sofrim as we noted above, and they are as important if not more important than the six chapters of Tehillim. According to this approach, the purpose of the prayer and its form as a collection of verses from the book of Tehillim reveals to us its early liturgical role.